

alakuló gyűlését. Török Konstant tanár ur fejtegette az önképzés szükséges voltát, kijelölte a munkakört, a melyen belül fog működni az önképzőkör minden egyes tagja, s végre lelkes szavakkal tette serkentett, lankadatlan munkálkodást ajánlott. Ifj. elnökké Tomcsányi Béla VIII. o. t., főjegyzővé: Roheim Jenő VIII. o. t. lön. Titkár: Feingold Ödön VIII. o. t.; pénztáros: Borisák István VIII. o. t.; aljegyző: Mészáros Károly VII. o. t.; ellenőr: Leopold Lajos VII. o. t.; könyvtáros: Kelemen Ede VII. o. t.; lapkezelő: Komlósi Ágoston VII. o. tanuló.

Az ungvári kir. kath. főgimnázium Dayka-önképzőköre alakuló gyűlését szept. 22-én tartotta, Hódoly László igazgató és Mazuch Ede gimn. tanár urak elnökle alatt. Hódoly László igazgató ur megnyitó beszéde után Mazuch Ede tanár ur lelkes beszédben buzdította az ifjakat a hasznos munkálkodásra. Ezután a tisztikar megválasztása következett. A választás eredménye a következő volt: Alelnök lett Lukács Géza VIII. o. tan. Titkár Fuchs Jenő VIII. o. t. Pénztáros Preusz Ernő VIII. o. t. Ellenőr Gorka Sándor VIII. o. tan. Főjegyző Grabovszky Miklós VIII. o. tan. Főkönyvtáros Juhászovits Antal VIII. oszt. tan. Alkönyvtáros Orosz József VIII. o. t. és Kaminszky József VII. o. t. Aljegyzők Rosenberg Gyula és Tahy Endre VII. o. tanuló.

A szegedi kir. állami főreáliskolában fennálló báró Eötvös-önképzőkör, mely ez évben 23 tagból áll, szeptember hó 18-án tartotta alakuló gyűlését dr. Zimányi József tanár ur felügyelete alatt, melyen a tisztviselő kar tagjaivá választottak: Elnökké Tóbiás József 8. oszt. tanuló. Titkárrá Lovasy Ernő 8. o. t. Jegyzővé Wuest Leo 7. o. t. Pénztárnokká Schlesinger Vilmos 7. o. t. Könyvtárnokká Szittner Adolf 7. oszt. tan. Bizottsági tagokká Bozsán Szvetozár 8. o. t. és Vidacs Aladár 7. o. t.

A pápai ev. ref. főgymnásiumban az ifjusági képzőtársulat szept. 20-án alakult meg. P. Szabó Károly tanárunk elnökle alatt. Alelnök lett: Rácz Elemér III-ad éves növ. pap. titkár: Csomasz Dezső I. éves növ. pap.; jegyző Borsos Endre VIII. oszt. tan.; pénztáros: Veress István II. növ. pap.; ellenőr: Baranyay Károly III. éves növ. pap. Könyvtárosok: a szépirodalmi szakban: Vargha Kálmán VIII. oszt. t., Porkoláb Gyula VIII. oszt. tan., Szántó Gyula VII. oszt. tan., a tudományos szakban: Szűcs J. III. éves növ. pap. ezek mellé választottak 4 jegyzőt. A bíráló bizottság: az összes tisztviselők és Heimler József VIII. oszt. tan., Nagy

«Kosmos» műintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

László III. éves növ. pap. és Kosztolányi Zoltán VII. oszt. tan.

A nagy-kanizsai kegyesrendi kath. főgymnásiumának «Gyakorló iskolája» és «Segély Egylete» szept. 22-én alakult meg. Igazgatónk, főt. Dr. Pachinger Alajos lelkesítő beszéde után a tisztikar következőleg alakult. A «Gyakorló iskolánál», elnök: Steinberger Gy. VIII, főjegyző: Weissenböck Gyula főgymn. VIII, aljegyző: Nyáry Jenő VII, A Segély Egyletnél, elnök: Weissenböck Gy. VIII, pénztáros: Bárány Sándor VIII, titkár: Tcheik Gusztáv VIII, ellenőr: Vajda Elemér VII. A nagyobb ifjusági könyvtárban, főkönyvtáros: Horváth István VIII, alkönyvtáros: Venczeli Zoltán VIII.

Szerkesztői üzenetek.

Barabás S. Nem lehet. **Bartsch L.** Az eredeti szöveget is mellékelni kell a fordításhoz. **R. Gy.** köszönjük a pártolást. A T. Albumot elküldetjük. Eposzát küldje be a Kisfaludy-Társasághoz. A tudósítás jönni fog. A versek jők, de egyes sorok teljesen laposak, mint pl. a K. J. emlékeztetőben az 5, 9, 11, 13, 14, 15, 16 sorok, a 3. versszak 5, 7. sora. A másik versnek szintén a 3. verszaka gyenge. Kapunk mi öntől jobbat is. **Szombathelyi K.** Igen sajnáljuk, hogy okos és ügyes felszólalását mellőznünk kell, — de egyelőre a mai számunkban közölt cikkkel végleg befejeztük a «Millennium s a magyar diákság» cz. alatt érkezett felszólalásokat. Mihelyt az önképzőkörök, mint testület lépnek actióba, szívesen adunk helyet ismét. **Uj előfizető.** A vers egy kis simitással jönni fog. **Wechsler J.** Jó lesz más papírra. Az «Érintkezés» rovatot elhagytuk. **Breiner Pál.** Persze hogy leteheti. Mi nem ismerünk a pozsonyi reáliskola VI. osztályából senkit, de azért kiírjuk, hátha akad onnét valaki, a ki önnök N.-Geresdre megírja, a mit ön tudni kíván. A Tom Tit-et rendelje meg az Athenaeumnál, Bpest, Ferencziek tere. Lombikokat legolesőbban Bpsten az Izzólámpa gyárban (IX. Kinizsi-u. 12. sz. a.) kaphat. Bekötési tábláink még nincsenek. **K. A.** Legközelebb privát levél megy. **Zala S. Ernő.** Nézzen fel valamelyik nap a szerkesztőségbe.

Kiadóhivatali üzenetek.

Lapunk mai számához mellékelve kapják olvasóink a «Képes Magyar Történet» 10-dik ivét színes műmelléklettel.

Tisztelettel kérjük előfizetőinket, legyenek szívesek az előfizetési összeget a kiadóhivatalba beküldve előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében akadály ne álljon elő.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:
Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:
Dr. RUPP KORNÉL
főgymnásiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

HIRDETÉSEK
felvételnek és jutányosan számítanak.

Dr. Hegedüs Loránt.

Lapunk mult számában megemlékeztünk arról a fényes ünnepről, mely a sub auspiciis regis való doktorrá avatás alkalmával a Magy. Tud. Akadémia dísztermében előkelő vendégek és fényes közönség előtt folyt le.

Említettük akkor, hogy a királyi kitüntetés mellett doktorrá avatottak egyike Hegedüs Loránt, a ki összes középiskoláit s egyetemi tanulmányait jeles sikerrel végezte.

Most bemutatjuk olvasóinknak dr. Hegedüs Loránt arcképét s néhány szóval elmondjuk életrajzi adatait.

Hegedüs Loránt magyar-zsákódi Hegedüs Sándor orsz. képviselő és Jókai Jolán fia, 1872. jun. 26. született Budapesten. Középiskoláit a budapesti ref. főgimnáziumban, egyetemi tanulmányait pedig Berlinben, Londonban és a budapesti egyetemen végezte, mely utóbbin «A magyar egyenes adók történeti fejlődése, jelen állása és reformja» czimű értekezésével pályadíjat nyert, 1895-ben pedig «A tőzsdéadó czélszerűségének kérdése a helyes adórendszer szempontjából» cz. pályamunkájával (melyet Felner Friggyessel együtt irtak) az akadémiánál dícséretet nyert. A bpesti tud. egyetem jogi kara az első promotio sub auspiciis regis legfelsőbb kitüntetésére őt terjesztette föl. Cikkei a Vasárnapi Ujságban (1892. Helsingör, Fest-Commers,

1893. Icolmskill, Levél Skóciából, Az ir vita végén, Levél Londonból, 1895. Kántorné), a Nemzetben (1893. A köszénháború, 1894. A munkás hadseregek, A káromkodások elmélete, Az új természettudomány, 1895-ben Heroworship, mutatvány az akadémiai pályázaton dicséretet nyert munkájából), a Közgazdasági Szemlében (1893. Az új adó alapelve, tanulmány) stb. jelentek meg. Dr. Hegedüs Loránt, úgy halljuk,

állami szolgálatba fog lépni s legközelebb valamelyik miniszteriumban fogalmazói állást fog kapni.

Meg vagyunk róla győződve, hogy mint kitünő jogász nemcsak a bürokratikus életben, hanem a kultur-politika terén is érvényesíteni fogja szép tehetségeit, s hogy magyar hazánk-nak a királyi kitüntetésre méltó kitünő és hasznos polgára lesz.

—s—n.

A VILÁGIRODALOM JELESEI.

— ARCZKÉPCSARNOK —

KLOPSTOCK FRIGYES.

(1724—1803.)

A német költészetet hosszú pangásából a 18. század hajnalán ébresztette fel egy tüzes, egészséges irodalmi vita. Ettől kezdve éltető virág-

zásnak indul, egymásután lép fel a hat legnagyobb német költő: Klopstock, Lessing, Wieland, Herder, Göthe, Schiller.

E dicső sorozatban az első Klopstock Frigyes, ki 1724. január 2-án született Quedlinburgban. Vallásos, erkölcsös nevelésben részesült; a szülői ház oktatásai nem is hagyják el hosszú életén keresztül. 1745-ben a jeni egyetemet látogatta, teológiára akarta magát szentelni, de csakhamar lemondott ezen eszméről. A 19 éves, lelkes ifjunak agyában már itt megfogalmazott az eszme, hogy pótolni fogja a nemzeti hősköltemény hiányát. Hősévé a tett-erős III. Henrik császárt választotta; ám tervét csakhamar meg-másította s 1746-ban «Messiás» című híres vallásos eposza jelent meg Lipszében.

1748-ban Langensalzban nevelősködött, innen két esztendőre rá Zürichbe utazott, hová Bodmer, a svájci írók győztes vezére a híres 1740-iki vitatkozásban, meghívta. Itt sem volt sokáig maradása, mert kitünően javadalmazott

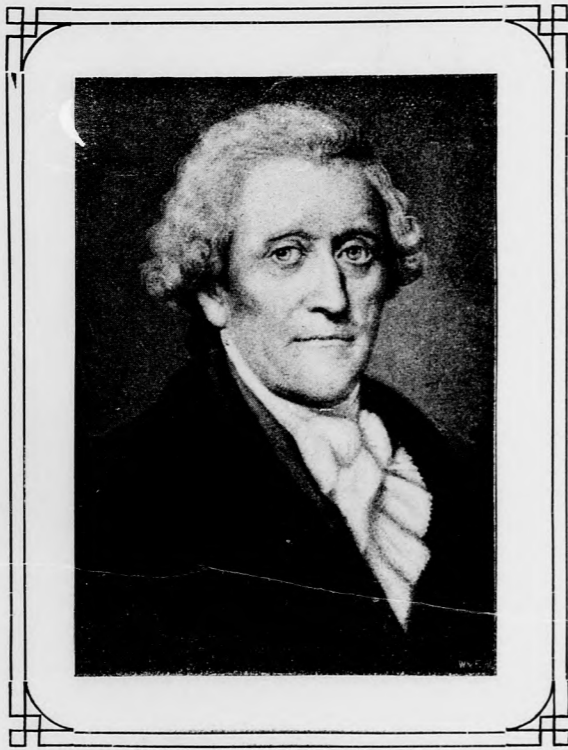
állás kínálkozván Koppenhágában, 1751-ben a dán fővárosba sietett. 1754-ben házasodott meg, elvevén Moller Margitot, hön szeretett hitvesét azonban már 1758-ban elszakította tőle a halál. E közben folyton Messiásán dolgozgatott. 1764. megjelenik tőle «Hermann csatája» melyet József császár is kedvtelve olvas. 1770-ben végre allandóan meglepedik

Hamburgban, mint udvari tanácsos s befejezi hőskölteményét. Itt is halt meg 1803. márcz. 15-én. Klopstocknak jelentősége rendkívül nagy a német irodalomban, melybe ugyszólván ő vitte be először az egyéniség hangjait. Egész költői iskolának vált is vezérévé. Férfiás, komoly természete rányomta bélyegét poézisére is, az tulnyomóan a fenségesség birodalmában szárnyal.

Igazi német kedély, mély hit, keresztény vallásos irányzat jellemzik. Különben tökéletesen klasszikai szellem hatja át, a latin versmértéket és formá-

kat nagy előszeretettel használja.

Erejét a költészet mind a három ágában megkísérelte. Epikájának főterméke Messiás, Milton Megszabadított Jeruzsálem mellett kétértelműen a világirodalom legnevesebb vallásos eposza. Gyönyörű nyelvezete és egyes mélyeségek szépségű részletei (Abbadonna panasza, Gábor

örangyal és Eloa kherub jelenete, az alvó Messiás) mellett is egészben véve elhibázott alkotásnak nevezhetjük. Kompozíciója az egység hiánya folytán gyenge, a lassan haladó, nehézkes főcselekvény eltűnik a csillogó, de nagyszámu epizódok tördeléseivel következtében. Az egészen áthuzódó változatlan fenségesség pedig monotonná és nehezen olvashatóvá teszi. (Magyarra fordította Tarkányi Béla.)

Mint drámaíró 3 hazai és 3 bibliai tárgyú darabot hozott létre, ezek azonban éppen nem hoztak neki dicsőséget. Igazi babérait lyrikus minőségében szerezte. Az érzelmek magasatos, legfelsőbb régióiban járkal, kizárólagosan ódaköltő s mint ilyennek, működése elévülhetlen. A hazafiság hangja először és tisztán nála csendül meg a német birodalomban; a hétéves háború alkalmával gyönyörű csatadalokat szerzett. Igaz vallásos érzülete meleg, ketetes reflexziókban dús költeményeket alkotott vele. (Feltámadás.) Megdalolt mindennemű, keblethevitő, fenségese eszmét. A természet kedvelése is eredetien nyilatkozik nála, többek közt a korecsolázásról is irt egy lelkesült ódát.

K. A.

Éz állhataflan herezeg.

(A Tanulók Lapja számára.)

Írta: BÖNGÉRFI JÁNOS.*

I.

A böles király.

Pozsonyban a prépost elnöklete alatt összeült a papi törvényszék. Kétségbeesetten áll ott Sugár Pista, jobbjagy.

— Tudod-e, fiam, miféle vád terhel?

— A falu népe boszorkánysággal vádol. De igaz lelkekre mondom, szent atyák, hogy ártatlan vagyok.

— Ne higgyenek a képmutatónak! — szölt az egyik vádló. — Templomkerülő és isten-tagadó ez, a ki egy év leforgása alatt hozott a falura nyavalyát, tüzvész és jégesőt.

— Az ördöggel czimborál és végső vesztünkön munkálkodik, — mondta a másik.

A többiek is mind boszorkánynak ismerték, a ki az isten haragját zudította a helysége.

— Tegyen az isten ítéletet, — vélte a papi törvényszék. — Vesse alá magát a tüzes vas próbának.

A vádlottnak bekötötték a jobb kezét s a kötést lepecsételték. Ugy vezették a templomba. Az oltár előtt meg kellett esküdni:

* Böngérffy J. f. tanár, jó nevű ifjúsági író. Szerk.

— Esküszöm az egy élő Istenre, a boldogságos Szüzanyára és minden szentekre, hogy e vád, a mivel illettek, hamis.

A papok elkezdtek imádkozni, hogy az isten derítse ki az igazságot. Azután föloldozták a vádlott kezét s jobb tenyerére tüzes vasat tettek. Így kellett kilencz lépést az oltár felé haladnia.

Az ima folyt tovább:

— Legigazságosabb bíró, kinek trónod oda-fönn van az egekben, a te szolgálád könyörögnek, tégy igazságot.

Megnézték a vádlott tenyerét. A tüzes vas megégette.

— Sugár Pista, a vád igaznak bizonyult. Készülj a halálra.

— Halál reá! — kiáltotta a nép.

Szomorú idők voltak azok! Akkor nemcsak hazánkban, de egész Európában nagy tudatlanságban élt a nép. Faluhelyt hire-hamva se volt az iskoláknak, a városokban is csak elvétve, ha akadt egy-egy. Nem csoda, ha aztán futó tűzként terjedt a babonáság és a legtöbb ember hitt a boszorkányokban.

Jaj annak, a kit boszorkánysággal vádoltak! A tüzes vas, a forró víz és a hideg víz próbák döntöttek a boszorkányság vádjára alá került emberek sorsa fölött. Mindegyik mód iszonyu emberkínzás volt. Gondolatnak is borzasztó, hogy az embereket istennek szent nevében kinozzák. Pedig ez valóság volt.

A forró víz-próbára ítéltnek forró vízzel megtelt fazékba kellett a kezét mártania s szintén a megégetéstől és meg nem égetéstől következtettek bűnösségére avagy ártatlanságára.

De a legigazságtalanabb volt a hideg víz-próba. A vádlottat zsákba kötötték és a folyóba vetették. Ha el nem merült: bebizonyítottan találták, hogy az illető az ördög czimborája s mint ilyennek, lakolnia kellett. De ha elmerült: ártatlannak ítélték. Azzal nem sokat tördöttek, hogy ártatlan embert fullasztottak a vízbe. Gombház, ha leszakad, lesz helyébe más.

Örökös rettegésben élt a nép. A tudatlanság és a babonás hit óriási súlylyal nehezedett a társadalmi életre. Az ember nem bizott embertársában, mert nem tudhatta, nem azért közeledik-e feléje, hogy boszorkánysággal vádolhassa. Nem tudhatta, vajjon csakugyan nem boszorkánynyal hozta-e össze a végzete?

A ki az este még nyugodtan hajtotta le árva fejét, virradatra már a boszorkánymesterség vádjára alatt állhatott. Hiába volt minden tagadás, hasztalan szölt mellette a becsületes munka árán szerzett, jól megérdemelt jólét.

Ráfogták, hogy vagyonát jutalmul kapta az ördögtől, mert hű kenyerespajtása neki.

Gyakran a rossz szomszéd csupa irigységből, a kapzsi atyafi a vagyon megkaparíthatása végett, a legbecsületesebb ember ellen is emelt vádat. S a vádlott már elítelt volt.

A tudatlansággal, a babonával s a papokkal ugyan ki mert volna szembeszállni? No, hiszen nem akadhat erre ép eszű ember. Okos ember nem mén neki a falnak.

És mégis találkozott, a ki a tudatlanságnak megüzente a harczt. Kálmán, magyar király, a kit tudományáért és nagy olvasottságáért «Könyves» melléknévvel tiszteltek meg, kimondotta a merész ítéletet:

— Nincsenek boszorkányok! Többé említés se történjék róluk!

(Folytatása következik)

Hullanak már a levelek.

(A Tanulók Lapja számára.)

Irta: SZÖLLŐSY FERENCZ.

Mielőtt csak sejtettük, vagy akartuk volna, már ősz lett. A kedves, barátságos nap, mely a mi örömeinkre annyi hosszú napot aranyozott be és ragyogott át, mind jobban jobban távolodni látszik tőlünk; napról-napra kevesebbet időzik nálunk és mindannyiszor kissé magasabban emelkedik láthatárunk fölé. Befejezte már dicsőségteljes futását, ezutáni útja már csak gyengülő vánszorgás a halálba. Azért nyer a komor, barátságtalan homály nagyobb és nagyobb teret a földön; rövidebbek a napok, hosszabbak az éjszakák. A hajnal legtöbbször sűrű, nedves köddel küzdök, mely szürke fátyolt vet az egész vidékre. Nem örvendeztetni már a vándor szemét a távoli kilátás; csak a legközelebbi fák fekete képei rajzolódnak a szürke háttérre. A mint a szép napfénynél lelkünk távoli kedves helyekről és emberekről ábrándozik, úgy tér vissza lelkünk önmagába, ha viharos, ködös az idő, gondolatokba, tépelődésekbe merül és nehéz szívvel sóhajt föl:

«Elszomorít engem e köd,
Mely elzárja napomat,
Ugy, hogy el is feledtem már
A régi vig dalokat.»

Végre a déli nap diadalmaskodó ereje szétépi a ködfátyolt. De vajjon nem ugy siklik-e el halvány fénye a csendes föld felett, mint egy fájdalmas mosoly?

Igen, ez egy fájdalmas, a halál előtt megjelenő — tűnő mosoly. Már a korai délutáni órákban nyomul elő a köd és a nap nemsokára elhal a szürke tömegben. Gyakran napokig nem hagyja el a földet, vagy szakadatlanul omló záporra sűrűsödik. Az árkok, patakok és tavak újra megtelnek. Az erdőnek feketére pörkölődött mohpárnája és a kiszáradt fenyér spongyamódra szívják magukba az esőcseppeket és uj, bársony zöld színnel ékeskednek. A nappali és esteli állandó homály a esőrgedező forrásvizet is érzékenyen meghűsíti.

Nézd csak ama szegény gyermekeket, a kik száraz galyakért sietnek a távoli erdőbe, hogy iparkodnak magukat a hűs szél ellenében megvédelmezni! A kis halvány leányka a kopottas karton-kötőbe csavargatta kezecskéit, és kísérrője, a piros arcú és még pirosabb fitosorru gyerek ökleit a nadrágja zsebébe temette. A közeli parasztházak alacsony kéményeiből hatalmas füstfelleg száll feljűk, annak jelűl, hogy a tűzhely zsarátnokát már élénkebben szítják. Mind hűsebb és hűsebb lesz a hajnali és esteli levegő és a nedves gőzök lassankint csillogó dérré merevednek. Mig az emberek alusznak, a föld átváltozik, — tündérországgá változik át, a hol a fák, mint fehér koralltörzsek, hasonlítanak a déli tengerbeliekhez, a hol a föld számtalan gyémánttal, elszórt rubinokkal, smaragdokkal, zafirokkal pazarul van behintve és a kocsai kerekai gyémántporba süppednek. Mint egy szétszakgatott óriási rózsaszirmai, úgy foltozzák a halványpiros felhők az égboltozatot. A mikor azután még ezekhez a reggeli harang csengése hallatszik a táj fölött, az emberi kebelnek a lelkek csendes, tiszta, boldog birodalmáról sejtelve támad.

Kedvesek még azon őszi napok is, a mikor még a nap uralkodik a felhőtlen, világoskék égen, és sugarai a nedves hidegséggel enyhe és könnyebb lélegzésű levegővé változtatják át. Az öregedő föld még egyszer ifjui fényben fürdik az őszi nap sugaraitól. Mert hát a föld veszteni látszik életerejéből az őszi napok alatt, mint a fáradt, öregedő anya, a ki már minden gyermekéről lelkiismeretesen gondoskodott.

Arzának rózsái, a bájos virágok, már elhervadtak, ajkának hangjai, a kedves madárdalok, már elnémultak. A friss, örömteli nyári mez, komor, kopottas színű barnára vált. A munka véget ért, most jön a pihenés ideje. A föld már át is adta az embernek gyümölcsseit.

Mindenekfölött azonban megváltozott a kül-

seje a kedves, csodaszép erdőnek, mely annyiszor fogadott be bennünket hűs sátrába.

Azelőtt egyedül a kékes-zöld szín uralkodott mindenütt, most már e zöld szín a sárga, vörös és barna minden árnyalataival elegyűlt. A bokrok tűznyelvek módjára a legtisztább citromsárga színben világítanak, a vadcesznyeifa vérpiros színben csillog, a juhar aranytetőt képez, a rezgőnyárfán a sárga és vörös szín van összefonódva, a ligeti bokor komor barnába öltözött, a tölgy zöld és sárga színben ragyog, mielőtt lombja bőrszínűre válnék.

Itt-ott azonban még láthatók a régi szépség nyomai.

A kertekből még néhány virág csillog a gyenge napfényben: a halványpiros mályva, mely a rózsaszínét utánozza, de nem bírja a virágok királynőjének illatát; a viola, a sokszínű georgina, az őszi virágok e büszke királynője, körülvéve az ellenséges első éjjeli fagytól, mely magasan hordott fejét lehajtani készíti. Az alsóbbrendű rezeda, mely ugyan nem tűnik fel színe miatt, még mindig szórja drága illatát, ezáltal különbözve a többi őszi virágoktól, melyek tarka-barka színük mellett semmi illattal nem bírnak. Az illatot a virág lelkének nevezték; az őszi virágoknak nincs lelkük, ők halottak, szép holttetemek a föld ravatalán.

Még az állatok is érzik, hogy rájuk nézve is kevésbé kellemes idő következik. A széles homloku háziállatok nem érzik már magukat oly otthonosan a mezőn; pásztorlegények tartják őket vissza, hogy minden korlátot áthágva a meleg istállóba ne siessenek; szoroson a sövény mellett áll a ló, az arra haladó ember felé fordítva karesu nyakát, okos szemével mintegy kérdezve, vajjon haza akarja-e vezetni a tele jászolhoz. A nyájak siralmasan tévelyegnek a tarlón és a meszgyén nagy fáradsággal keres a szegény napszámosnó egyetlen kecskéje egy harapás szalmát. A sertések is csak az ölben érzik már jól magukat; mig a libák még találnak némi csipkedni valót a faluvégén, föl-fölhangzó gágogásukból mintha kihaltszanék a szomorú sejtelen, hogy a rájuk nézve annyira fontos Szent-Márton napja ijestően közeledik. A földek és erdők szabad állatai elnémulnak, és hovatovább, mindjobban eltűnnek. A lepkék, a legyek, és rovarok milliói, melyek naphosszat sütkéreztek az enyhe sugarakban, vagy elpusztultak, vagy téli álomba merevedtek. A röghöz kötött ember is nagyban gondoskodik, hogy legyen mihez nyulnia, majd ha a föld a hó és jég bilincseiben lesz fogva. Amit a gabonaföldek, rétek, a kertek,

a szőlőhegyek csak termettek, jól el lesz rejtve a csűrőkben; pinczékben. Amint ezeket elvégezte, naponta többet tartózkodik lakásában; nemsokára észrevehetők az első füstgomolyok a kémény tetején, és a lámpa barátságos fénye hatja át az est korán beköszöntő homályát, csak a vadász csatangol most az erdőben többször, mint azelőtt, mert itt az idő, a mikor a vadászható állatok könnyebben kezeibe esnek.

Az ősz elalvásnak, a meghalásnak az ideje. Mindamellett a halál öltözetén láthatók már egy új, nagyszerű élet csirái. Meg kell csak nézni azt az üde, fiatal vetést, mely friss zöld szálaicskáival tolokodik ki a földből! Hát a fák ujan fakadó rügyei, melyek barna köpenye alatt még félénken huzódnak meg az iczi-piczi levelek! Hát az erdő lehullott lombja, mely ezer meg ezer virágnak és egyéb növénynek földi be melegen a magját!

Vigasztalódjál hát te, csüggedő emberi szív: a tél küzdelmei után győzelmesen fog felemelkedni az új tavasz! Hittel tekints az őszi nap békésen csendes és barátságos fényébe és remélj!

Szent István és népe.

— A Tanulók Lapja számára. —

Irta: KÖRÖSI LÁSZLÓ dr.

(Folytatás.)

Kezdett már alkonyodni s a fiatalabb munkások megtörülgették a kapáikat. Az öreg paraszt is bevégezte a rendes napi dolgot, letisztította kenyérkereső vasdarabra tapadt homokot egy darab régi embercsonttal, azután felvette a földről a tarisznyát s követni kezdte a fiatal legényeket, a kik pipaszóval indultak végig egymásután a barázdán vissza-vissza nézve.

Az öreg paraszt azonban egyszerre csak megfordult, intett egyet a gyerekeknek, azután a titokzatos domb felé tartott. Nagy örömmel követte a Szent-Király-földek régi krónikását.

Mikor a domb alá értünk, az öreg ember a satnya szőlőcsemetékre mutatott. Olyan sápadtak, véznák és élettelenek voltak azok, mint a budapesti csecsemők a palatinus-kertben. A beteg szőlővesszők alól megmosott embercsontok, sötét-vörös téglatörmelékek s szivárványszínű üvegtöredékek kandikáltak ki. Hitvány talaj volt az nagyon messzire.

— No hát lássa, ezek a szegény nyomorékok is azt mondják, hogy nincsenek földbe ojtva. Megpróbáltuk egyszer a dombot föltorni

és husz-harmincz kapavágás után temérdek erős kőfalra bukkantunk.

Fölértünk a domb tetejére, a honnan gyönyörű kilátás esett a széke Duna sötét zöld szigeteire s a tulsó parton alámerülő vérvörös napra. Üdítő szellő érintette homlokunkat, mikor rátelepedtünk az alásüppedt templom tornyára s rátettük a kalapunkat az elhomokosodott keresztre.

— Mondja el most az elmerült templom sorát jó öregem, nagyon meg fogom köszönni, ha tanulhatok belőle valamit.

Az öreg ember megtömté pipáját, azután az első füstszónál így kezdte:

— Hát a mit innen jobbról-balról a laposon beláthatunk, az mind, mind a Szent-Király-földje. Ugy tanultam már az anyai szóval, hogy itt járt sokszor Szent István király és segítette a szegényeket. Valamikor a város is erre kifelé volt építve. Itt laktak a mi eleink, a jobbágy népek, a kik csak olyan keservesen kereshették a kenyerüket, mint mi. Szent István király fenn született a várban, ott is keresztelkedett és koronázkodott. Igazi apostoli szíve volt, szeretett segíteni, a kin csak lehetett, de úgy, hogy meg ne tudja senki. Lakott itt a klostrom körül sok szegény paraszt.

Kiütött köztük egyszer valami veszedelmes betegség. A kenyérkereső emberek ágyban fekvő betegek lettek. Nagy nyomoruság volt a cselédség élete, de hiába rittak, siránkoztak, csak nem akart a nagy csapás elmulni fölöttük. Meghallotta ezt a nagy király fenn a fényes királyi palotában, hogy sokat szenvednek az ő jobbágyai és hogy már sokat el is pusztított a halál. Szent István király mingyárt elhagyta a várat és lesietett a népe közé, de úgy, hogy meg ne tudja senki. Öreg este volt, mikor a szegény betegek közé érkezett. Egész siralemvölgye volt a klostrom körül. A jószívű király bezörgetett a klostromba és azt kívánta, hogy nyissák ki neki a templomot, mert imádkozni akar a népért. A barát fölismerte az apostolt és mingyárt kinyitotta a templomot. Meggyújtotta az oltár gyertyáit és a király leborulva kezdett imádkozni szegény népe javáért. Éjfél felé járt az idő, mikor a király a klostromba tért, a hol már valamennyi barát összesereglett az újatatos király fogadására. A király mindgyárt megparancsolta a barátoknak, hogy látogassák meg a jobbágyokat és mondják meg neki, hogy hányan haltak meg és hányan szenvednek súlyos nyavalyában. Nemsokára valamennyi barát visszajött azzal a jó hírrel, hogy már egyetlen beteg sincsen a jobbágyak között. Valamennyie meggyógyult a szent király imá-

ságától. A barátok nem tudtak hová lenni nagy csodálkozásukban. Erre a király meghagyta, hogy másnap reggelre hálaadó istentiszteletre kell beharangoztatni. Majd ő is velük fog hálálkodni fenn a királyi templomban, ha meghallja a harangot. Azután elment. De nem ám vissza királyi várba, hanem a szegény kunyhókba. Majd minden ablakon bevetett egy erszényre való ezüstpénzt, azután szép csöndesen hazafelé indult. Másnap reggel megszólalt a klostrom harangjai. Egyetlenegy ember sem maradt az ágyában. Valamennyi a templomba sietett hálákat adni csudálatosan visszatért egészségeért és azért az ezüstpénzért, a mit az ablakja alatt talált. A barátoknak pedig nem volt szabad elárulni, hogy itt járt éjszaka közöttük a király, hogy itt imádkozott érettkük a klostromban és ő hányta be ezt a sok ezüstpénzt az ablakon. A szegény nép sok imádsággal hálálkodott az istennek a csodákért, azután megint új erővel látott a munkához. Hát ilyen király volt az a Szent István király és így szerette ő a magyar népet . . .

A Szent-Király-földekről már rég hazatért a nép. Csak mi ketten maradtunk még tovább is odakün. Az öreg áhitatosan nézett maga elé s úgy tett, mintha azt várta volna, hogy mikor szólal meg a föld alatt a nagy harang, melyet az öregapja földinduláskor csakugyan hallott. Abban persze egészen bizonyosak voltunk mind a ketten, hogy az alattunk levő elsüllyedt templom nem lehet más, mint annak a klostromnak a templomba, a hol a Szent István késő éjszaka népe jóvoltáért imádkozott s a honnan az a nagy csoda mingyárt ki is áradt.

— Beszélje el már most jó öregem — kértem a vén krónikást — hogy mint süllyedt el ide az a templom?

— Nagy sora van annak is — kezdte az öreg az új pipaszóval. — A mint a szent király meghalt s a mint nagy csodanyilatkozások között az ő székes városában eltemették, nagy forradalom ütött ki országunkban. Az ősi valláson levő pogányok öldösní kezdték a papokat, szent István király oktatóját és letaszították egy magas hegyről a Dunába. Ugy hiják azt a hegyet most is, hogy: Szent Gellért-hegye. Felgyújtották a klostromokat és lerombolták a templomokat. A szent királyföldi klostromokat is elpusztították, de mikor a templomot akarták ledönteni, akkor nagy csoda történt. Egyszerre csak nagy földindulás keletkezett, mely elnyelte a templomot. Ugy süppedt alá szépen lassan, mintha vízbe merült volna. A harangok is megszólaltak és olyan füst áradt

ki a földből, mintha tömjént égettek volna. A pogányok megvakultak a látomás fényétől és elvesztették a hallásukat a nagy ézengéstől. Így akarta az isten megmenteni Szent István templomát, a hol egyszer a népért imádkozott. Hát ilyen nagy csoda történt az ő templomával. Áll az még most is hibátlanul a föld alatt, meg van benne az oltár, a torony és abban az a nagy harang, melynek a szavát egy nagy földinduláskor egyszer öregapámék néhány ezer lépésnyire, egészen a városba hallották . . .

Megköszöntem a jó öreg paraszt krónikáit, mikor az öregedő este mellett elhagytuk a a dombot, olyan hangulattal tekintettünk sokáig vissza, mintha azt a titokzatos nagy harangot mélyen, nagyon mélyen a föld alatt csakugyan meghallottuk volna.

(Vége.)

Beöthy Zsolt mint ifjusági író.*

Folyton fejlődő tehetségei már tizenhárom éves korában, az írói pályára sarkalták Beöthy Zsoltot.

Legelőször a Bulyovszky Gyula szerkesztette Nefelejts 1861. október 6-iki 27. számában jelent meg az irodalom küzdő terén, egy Komáromból keltezett levéllel a lap borítékján.

Ettől fogva nem volt ifjusági lapunk, a melyhez be nem kopogtatott volna. Megjelenik már 1862-ben a Szabó Rikárd szerkesztette, «Gyermekbarát»-ban s e lapnak állandó munkatársa volt a következő év július 25-éig, a mikor a lap ilyen czímmel megszűnt, de «Ifjuság Lapja» néven tovább élt augusztus 1-jétől s fennállott 1866. december végeig. Sok közvetlenséggel s kedves természetességgel megírott cikkei itt azok, a melyekben «A gyermekvilág a múlt hónapban» czim alatt élvezetesen oktatja a képzeletben mellette ülő gyermekereget, fölvilágosítván őket az akkor folyó háborúról, Custozzáról, Königrátról, — az Orezy kertről, aztán a király és királyné megérkezéséről a fővárosba; majd kedélyes gyermetegséggel szól Rudolfról, a legkisebb káplárról s

* Mutatvány Dr. Körösy László munkatársunk Korrajzok című irodalmi vállalatának legújabb kötetéből, mely a kitünő esztétikus pályája történetét alapos részletességgel ismerteti és méltatja. A kilenczven kros kötetet arckép és kéziratmás ékesíti. Megrendelhető a Korrajzok kiadóhivatalában, Bpest, Andrassy-ut 25. Ajánljuk a magvas tanulmányt. Szerk.

a legkisebb ezredesről, Napoleon fiáról; a kikelet közeledtével szól az első virágokról és a tavaszi szellőről; elragadtatással ad kifejezést annak a közörömnnek, hogy négyszáz év óta ismét magyarul szólt az uralkodó pár; megemlékezik az udvari és más bálokról; ad csevegést a muló esztendőről s a beköszöntőről; mesét mond «A vén füzfa regéje» czímmel és mindezt oly kiváló ügyességgel alkalmazva a gyermekek felfogásához, mintha hosszú évek során át szerezte volna hozzá a gyakorlatot.

Hasonló tevékenységet fejtett ki a Bárány Ignác indította «Iskolai kis tükör»-ben (1864). A Réthy «Növendékek Lapja»-ban (1865). Az «Ifjuság Lapja»-t, a melyhez (mikor még «Gyermekbarát» volt a neve) az írói munkásság legelső emlékei kötődtek, évekig támogatta, még pedig egy ideig vezette benne a «Földírat» rovatot, megírván ebben a tanulók számára a régi görög, római világ, Gallia földrajzát, majd az újabb országok közül Angliát és Francziországot, — tanulságos történelmi cikkekben ismertetve (mint a «Világtörténelem» rovatnak vezetője) a legrégebb kereskedést, találmányokat, művészeteket, mestersegeket, — kidolgozva Perzsia, Görögország, a makedoniai világbirodalom, Syria történetét, meg a keresztény vallás elterjedését Magyarországon, — vagy irván természetrajzi cikket (A cserebűly), sőt már 1863-tól fogva elkezdve az elbeszélések írását is (Karácsonyi történet, Köny és bánat, Egy vár története, Mese a nárciszról) megkezdte.

Az ifjuság egyre szívesebben olvasta Beöthy műveit, mert mindenkor saját gondolatainak körébe vezették. A szülők szívesen adták gyermekeik kezébe Beöthy műveit, mert a mily mértékben tágitották a gyermekvilág ismeretének körét, épp oly mértékben hatottak a gyermekek erkölcsi képzésre.

Míg irodalmilag munkálkodott, a közben befejezte gymnasiumi tanulmányait s inkább atyjának kívánságát, mint a saját vágyát követve, az egyetem jogi szakába iratkozott be és a tanfolyamot 1870-ben elvégezve, külföldi tanulmányutra kelt, bejárva Németországot, Angliát, Skandináviát, Olaszországot. A nagyvilág rendkívül jótékony hatását tapasztalva, azután is több ízben járta be a külföldet, főképp Olaszország nevezetesebb városait, így Firenczet, Rómát, Nápolyt, különösen műtörténelmi tanulmányok czéljából.

Mint láttuk, már nemcsak az ifjusági, hanem a szépirodalmi lapoknak is szívesen látott vendége volt. Műveit nem azért adták ki, hogy

PIHENÓ.

PIHENÓ.

buzdítsák a fiatal író, hanem mert dolgozatai sok régiebb íróénál tartalmasabbak, kidolgozásban gondosabbak, előadásban szabatosabbak, stílusban vonzóbbak voltak.

Írói sikerei azonban nem kábították el. Tudta jól, hogy sokat kell tanulnia, az ismeretek szerzésével sohasem szabad föltagynia. Es dolgozott, tanult szorgalmasan, kitartással és eredményesen.

Csakhamar kilépett az életbe is, midőn 1871. augusztus 26-án segédfogalmazó lett a pénzügyminiszteriumban s itt különösen az akkori földadó törvényjavaslatok előmunkálataiban működött közre.

Ez a pálya azonban igen száraz volt magassabb eszmékért hevülő lelkének.

Az irodalmi, kivált a szépirodalmi tér volt az, a mi lelket, életet adott rideg foglalkozásai közepette.

¶ Kis szőke Guguhoz.

— A «Tanulók Lapja» számára. —

Írta: LEOPOLD LAJOS.

Soha el nem fogyó, meleg szeretettel üdvözöl téged, édes kis szőkefürtös öcsém, a te nagybácsid!

Még csak négy esztendő vagy és ki tudja, olvasod-e valaha ezeket a sorokat, a melyek egyszerű szívből fakadnak és szeretetet hirdetnek mindenkefelett?!

Édes kis gondtalan Gugum, reménye életünknek, szeretetünk aranyos tárgya, mindenünk, te még nem ismered az élet keresztjét, szíved még üres és tiszta templom, a melybe majd az idő fog oltárt emelni. Hogy kinek? Adja Isten, hogy ne — bálványképeknek.

Látod édesem, kis bátyádnak, az okos Vilmoskának már megvannak a maga gondjai. Ő 2-ik iskolába jár és bizony-bizony fájhat a kis szívének, ha nem felel mindig egyesre. Te azonban még egészen boldog vagy, játszol a homokban, simogatod az édes apád vadász-kutyáját, karikát hajtasz, tarka lepkéket kergetsz, virágokat szedegetsz . . .

Óh vajha mindig ilyen csöndes, boldog napjaid volnának! De nem lesz így . . . Jönnék az évek és mulnak az évek, a szíved-lelked telve lesz ábrándokkal és reményekkel. Virágosnak látod a jövőt, — úgy tetszik, hogy virágos kertbe fogsz lépni, a melyben édeskedves dalokat zeng a madár. Szinte érzed már a virágillatot, szinte hallod már a madárdalolást.

Hanem, a mikor odaérsz, hervadt virágok

fonnyadt szirmait találsz már csak ott, a madárdalolás is elhal lassan-lassan . . . Az ábrándok légvárai romba dőlnek, a remények szerte foszlanak.

De ne sajnáld a légvárait. Hiszen erősebb várunk nekünk az Isten. Kedves, fehérarcú gyermek, ha megnősz és megsebez az élet. Hozzá menekülj . . . Imádkozzál sokat, a szíved mélyéből és ő felemel de profundis. Ha megcsal a jó barát, ha elárul az, a kit szeretsz, ha Judás csókokat kapsz csupán és úgy érzed, elhagy mindenki e földön, akkor keress Benne vigasztalást, a kinek mindent betöltő szelleme az én fájó lelkembe is annyiszor adott új vágyakat, új reményeket.

És szeresd az embereket is. Ha megdobnak kővel, nem, — ha megdobnak sárral, dobd őket vissza szeretettel. Mert a szeretet minden földi jó örök kútforrása. Szeretet nélkül sivatag az élet; minden győzelem bukás, minden bukás kétszeresen fáj, ha hiányzik — a szeretet.

Szeress, szeress. Ne irigykedjél senkire, gondold arra, hogy nem e földi országnak kell kizárólag élni, hanem a tiszta szeretet mennyei világának is.

Pedig sok-sok gyűlöletben leszel részed, de azért tán az idegenek közt is akadsz olyanokra, a kik a lelkednek nem idegenek: jó barátokra. Becsüld meg az igaz barátot, mert nagyon nagy kincs az, a melyet nehéz megszerezni. És ragaszkodjál első sorban a szülői házhoz.

Lassan-lassan feledésbe merülnek azok a drága emlékek, a melyek a szülői házhoz fűznek, de a szüleid iránt tartozó háláról nem szabad megfeledkezned sohasem! Jusson eszedbe, mennyit virrasztott, mennyit fáradozott miattad édes anyád, jusson eszedbe, hogy édes apád arcán munka közben mennyi fáradtság-verejték gyöngyözött — te érted. Szeresd a bátyádat, azt a kedves, csókolni való gyermeket, tanulj tőle sokat, mert tanulhatsz!

És ki fogsz lépni az élet szinpadára. Kívánom, hogy méltán kiálthass fel Augusztussal: «Aplaudite!» lehet, hogy egyszer-másszor megakadsz a szerepedben. De majd kiségit a sugó, a szív. — Nem arra temettél, hogy statiszta légy. Lehet, hogy gyönyörűen adod a szerepedet és a közönség mégis kifütyöl. Sohase bánd! A belső megelégedés minden babérnál többet ér.

De ezzel a hasonlattal nem azt akartam mondani, hogy az életben színészkedjél. A nyíltság és őszinteség legyen főjellemvonásod ne légy makaes, de hajlékony sem. Soha senkit szóval ne sérts meg, soha senkit hazugsággal ne

ámits el. Vezéresillagod legyen: Isten, becsület, szeretet és haza.

Imádd a hazát, neki adj mindent, a mi a tied, mert ő szegény és téged gazdaggá tesz. Ne frázisokkal küzdjél érte, hanem áldozd fel oltárán életed legjavát, szeresd a nyelvét, irodalmát, lelkesülj a multon, bizzál a jövőben, küzdj a jelenben. Légy nemzetednek munkás tagja, dolgozzál, fáradj, soha ki ne fáradj, mert e földi létben munkálkodnunk kell folyton-folyvást, megszakítás nélkül. Ha így teszel, megbecsül a haza, megbecsül az emberiség.

És vége lesz a férfikornak is. És szép, szőke fejed évek multával megőszül. Igen, igen, galambfehér leszel majd Gugukám . . .

A szíved többé nem érez oly melegen, mint egykor, eltűnnek a vágyak, újak nem lépnek helyökbe, vissza-visszatérnek a mult emlékei, hogy borongó lelked homályát eloszlassák kétes világukkal.

Akkor is, akkor is nagyon boldog légy kis Gugum.

— — — Most és egy-két év múlva még meg se érted, a mit itt írok. De ha érettebb korodban kezdedbe akad ez az írás, emlékezzél reám.

Élted alkonyán jusson eszedbe, hogy ott fenn a hol már nincs szenvedés, sem fájdalom, Istenhez imádkozik valaki értetek . . . imádkozik csendesen és könyörögj buzgó imádsággal, hogy az Ur adjon fényességet, hogy adjon örök boldogságot nektek . . .

Valaki imádkozik értetek.

Légy boldog, édesem, nagyon boldog.

Szüleid is, a kis bátyád is, a kit úgy szerettek, mint téged. Adj neki hosszú csókot a nevemben!

¶ Áldozatkész kapitány.

— Elbeszélés a Tanulók Lapja számára. —

Írta: NÉMETH PÉTER.

(1. folytatás.)

III.

Hajótörés.

A kapitány nem veszté el lélekjelenlétét s parancsszavai túlharsogák a vihar bömbölését.

— Le a gyöngébb vitorlákkal!

A vihar mintegy daczolva a tengerész savaival, még nagyobb erővel tört ki, megkapta a hajót, körülforgatta, végig sepré a fedélzetet, s rázta a vaskapesokat teljes erejével.

A matrózok nem tarthatták a hajón az egyensúlyt, mert az féloldalra dült s nagyobb-

részt a kormányrudhoz vagy az árboczhöz kötözék magokat.

A következő pillanatban a hajóra veti magát toronymagasságu hullám, a kormányrudat elszakítja s feneketlen mélyébe veti a rákötözött matrózokkal együtt.

Majd egy villám ketté hasítja a főárbocot, mely vészmadárként repül el a fejk felett.

Most már se árboc se kormányrud nem volt, csak az Isten segíthetett rajtuk.

A vihar már jóval elsodorta őket kelet felé Ascension szigetétől s félni lehetett, hogy zátonyra jutnak.

Egész éjjel dühöngött az orkán, már hajnalodott, midőn fülsiketítő ropogás hallatszott, mintha csak ketté vált volna a hajótest.

A hajó nem mozgott többé. A kajütben levő Dezső jól hallhatta, mint zuhognak a hajó fölött a szél által felkorbácsolt hullámok.

«Zátonyra jutottunk» mormogá a kapitány «ha Isten valami különös csodat nem művel, mindannyian veszve vagyunk!»

«Szivattyukhoz!» hallatszott a parancsszó. A matrózok teljes erejükből láttak a nehéz munkához; Dezső is feljött a fedélzetre, habár ellenezte azt Miklós kapitány és ő is dologhoz látott.

«A víz nem apadt, de nem is nagyobbodott. A repedés nem lehet nagy — mondá Dezsőnek a kapitány, — ha annyira ki tudjuk szivattyuzni a vizet, hogy a repedést betömhetjük, kibírjuk reggelig, s addig még segítség is érkehetik!» Csakugyan a víz annyira apadt a folytonos szivattyuzás következtében, hogy a léket betömheték.

A felkelő nap siralmas képet világított meg. A kapitány látcsövével minden irányban körütekintett, de sehol sem látott hajót, mely felvehette volna őket.

Mikor Miklós kapitány látta, hogy a hajóval s annak becses zsákmányával nem menekülhet meg, elhatározta, hogy más módon kísérel meg a távozást.

Összegyűjté embereit a fedélzeten és így szólalt meg:

«Matrózok, ti híven szolgáltatok már évek hosszu sorain keresztül e hajót, ott voltatok midőn első nagyobb utját tette s most is tanui vagytok elsüllyedésének! Mindent megtettünk, hogy a hullámok torkából kiragadjuk e becses zsákmányt, többet nem e selekedhetünk, a hajó mindig jobban süllyed és segítség sehonnan sem érkezik. Tegyük meg meg egy utolsó kísérletet életünk megmentéséért, a part nem lehet nagyon messze, szálljunk tutajra és meneküljünk!»

A matrózok dologhoz láttak és hamarosan össze is állítottak egy tutajt, melyre sátozt huztak a megmaradt vitorlákból és élelmet szállítottak.

Mikor minden készen volt, hogy a tutajra átszálljanak, Dezsőt nem tudták rávenni, hogy a ringó, gyenge deszka-műre bizza életét.

Surányi kapitány váltig biztatta Dezsőt, hogy szálljon át a tutajra, de ő nem engedelmesskedett.

Miklós kapitány rendkívül ragaszkodással viselkedett az Orbán család iránt s kész volt a halálba menni főnökének gyermekéért és így történt, hogy ő is, a már süllyedő hajón maradt Dezsővel, míg a matrózok a gyenge tutajra bizták életüket s kelet felé eveztek, merre szárazföldet véltek elérni.

IV.

Part.

Szerencséje volt Miklós kapitánynak, hogy megfogadta Dezső szavát és a hajón maradt, mert így megmenekedett.

A tutajon levő matrózok mindig jobban távoztak a Rákóczytól, de vesztükre, mert egyszerre egy nagy hullám, mint kiéhezett farkas, rontott feléjük s mindnyájukat feneketlen gyomrába temette.

Miklós kapitány és Dezső ezt fájó szívvél voltak kénytelenek nézni, annélkül, hogy segínyt nyújthattak volna.

— No kapitány ur, most mireánk kerül a sor — mondá Dezső — mi is oda jutunk, hova a szegény matrózok!

Azonban a sors könyvében másképp volt megírva.

Egyszerre inogni kezdett a lábaik alatt a hajó eleje. «Meneküljünk a hátsó részre!» kiáltott Miklós kapitány, kezénél fogva Dezsőt a Rákóczy előreszéről hátra vezetve s alig hogy oda értek a hajó-test iszonyu roppanással ketté vált s az elő-rész fölött, a zavargó tenger, siseteregyre csapott össze.

Miklós kapitány és Dezső halott-halványan tekintettek egymásra és érezték, hogy már ez a rész is inog lábaik alatt.

«A hajó hátsó része szemlátomást süllyed, csak az Isten segíthet rajtunk!» Miklós kapitány még valamit akart mondani, de a víz elfojtá a szavát, mert a hajó a tengerbe mélyedt, feje fölött pedig összecsapott a víz.

Dezső, egy, a vizen uszó gerendába kapaszkodott és a hullámok tovasodorták; azonban az isteni Gondviselés a kapitányról sem feledkezett meg, ki a víz alól csakhamar felbukott és uszva igyekezett menekülni, ugyanis egy

hatalmas hullámot küldött segélyére, mely őt Dezső mellé vetette, hol a gerendába ő is belekapaszkodott.

Azonban a gerenda két embert nem volt képes a víz színe fölött tartani, mit Miklós kapitány belátott és elhatározta, hogy élete feláldozásával megmenti Dezsőt, mert hogy a part nincs messze, azt bizton hitte.

«Válnunk kell! Isten vezérelje Önt szerencsésen partra, én majd a hullámokba temetkezem, mert érzem, hogy a gerenda nem tarthat meg kettőnket!»

A kapitány szavait nyomban tett követte, és Dezső kétségbeesett erőlködéssel akarta őt megakadályozni ebbeli szándékában, de már későn volt.

Dezső már-már azon gondolkodott, hogy ő is véget vet e borzasztó kínlásnak és elereszti a gerendát, midőn nem messze tőle egy másikat pillantott meg, de ugyanabban a pillanatban felvetette a víz a kapitány testét, ki a közelében levő gerendát észrevette és feléje uszott, mit szerencsésen el is ért.

Áldozatkészségét a Gondviselés életével jutalmazta.

Estefelé hosszú fekete sávot pillantottak meg a láthatáron. Miklós kapitány és Dezső egyszerre kiállították:

«Part!»

A hullámok nagy erővel vitték a hajótörötteket a part felé, mit még az est beállta előtt el is értek. Térdre borulva adtak hálát a Mindenhatónak, ki őket oly nagy veszélyből, oly csodálatos módon ragadta ki.

(Folytatása következik.)

A vihar.

— Juda Halévy. —

I.

Ki minden atyja,	Ha segedelme
E földi lapra	Nincs: emberelme
S égboltozatra	Hiába lenne
Hintette üdvét.	S mi haszna küzd még.

* A legnagyobb középkori héber költő Spanyolországban, élt a 13. században. Összes reményei, vágyai a szent föld, Sion felé vonták; ezen epedő sóvárgás nyer kifejezést hangulatos költeményeiben. Végre teljesedett hő óhaja, elindult a szent földre. Útközben a tengeren rémítő vihar rohanta meg; ezt ő itt közlött költeményében, a világirodalom egyik ismeretlen remekében írja le, mely formai briliánsága folytán a fordító elé nagy nehézségeket hárit. Juda Halévy tragikusan fejezte be életét: Jeruzsálem omladékai fölött, néma kesergése közben egy ézilaj szaracén lovag agyongázoltatta.

A dőre, kába
A tengert járja,
Remélve, várva.
Hogy int a czél.

Ha meglatolja,
Hogy enhatalma
Sehogyse hagyja
A diadalt;

Daczátul utja
Eltérül ujra.
Keletre futna
S... nyugatra ér.

Imigy beszélne,
Szédülve, félve,
Szivből megtérve,
Zokogva jajt.

«Meddig hát vissza?

A végzet ijja

Hová üz izzva?

Uram ne sujts!»

FELADATOK.

1. Az I. és II. oszt. tanulók írják le Berzsenyi Dánielnek «A közelítő tél» cz. költeménye alapján *A tél kezzeledése* czimben, hogy mi előzi meg a tél beköszöntését, minő változáson megy át a természet s van-e ennek némi hasonlatossága az ember életéhez.

2. A III. és IV. osztályu tanulók fejteggessék az adott vázlat alapján e kérdést: *Mi a virág az embernek?* Nézzétek a mezők liliomát, mondja a Megváltó a hegyen, s ebből a tanulságok egész tárházát vonja le. A virágok az Isten igéinek hirdetői. Mit tanítanak? Mindenütt hallhatjuk tanításukat. Hű kísérői az embernek a bölcsőtől a koporsóig, örömben és bánatban. A virág, mint évszer. Esméket keltenek fel bennünk. Virágnyelv. A virágnak legmélyebb jelentése az, hogy reményünk zálogát képezik az örök életre s hitünknek szimbolusát a feltámadásra. Az emberre művelő befolyása van. Színérzék. Formaérzék, szépérzék. Sőt erkölcsi ereje is van, hiszen nem ok nélkül mondják az emberek, hogy a ki a virágot szereti, rossz ember nem lehet. Minő értelemben áll ez?

3. A felsőbb osztályu tanulók dolgozzák fel e tételt: *Laudamus veteres, sed nostris utimur annis.* Vajjon a jelen, vagy a mult idő-e az elsőség? A felelet ezen kérdésre mindenkinél más és más. Sokan csak a multért rajonganak s a jelenről tudni sem akarnak. Mások az ellenkező végletbe esnek s megvetőleg és szánalmasan tekintenek az ó korra, a melyet az ujkor minden tekintetben tulszárnyal. Ovidius mondása a helyes középutat mutatja. 1. «Tiszteld a multat.» Ez a tétel első felének eszméje. Hogyan esnek nekünk, ha a multa való visszaemlékezés hirtelen megszűnnék? Mennyire le volnánk verve, ha esupán magunkra volnánk utalva. Mily durvaság harapóznék el! Mi mindent köszönhetünk mi az ó-kornak? Vessünk egy pillantást a tudományokra és művészetekre s mindjárt tudni fogjuk. Egy emberöltő nem elég csak egy művészetet vagy tudományt is át-tanulni. *Ars longa, vita brevis.* Vannak dolgok, melye-

ken 3000 évig munkálkodtak, vegyük például a mennyiségtant: a chaldeusok és egyiptomiak voltak az alapvetők, a görögök, Euklides, Archimedes tovább művelték s oly férfiak, mint Newton, Galilei stb. folytatták. Így van a dolog a bölcseséttel is. Thalessel kezdődik s minő haladást tett Platonnal és Aristotelessel. A későbbiek az ő vállaikon emelkedtek fel. Hogy állának a művészetek a görögök nélkül s a jogtudomány a rómaiak nélkül? Minő mintaképeket nyújt a mult egy Achilles, Aristidesben, egy Catoban stb. Őseink küzdöttek ki számunkra a legszentebb s legdrágább javakat. Mi csak az ő örökségüket foglaltuk el. Ezért: tiszteljétek az ősokeket. 2. Használjuk fel napjainkat, mondja a tétel második fele. A klasszikus ó-kor tulbecsülése, a mult tulhajtott tisztelete hamis romantika. A Laudatores temporis acti számára Ovidius így ír: *Prisca judent alios ego me nunc denique natum gratulor!* Schiller azt mondja: Csak az élőnek van joga. A mult miatt ne feledjük a jelent. Ne csak magasztaljuk az ősokeket, hanem a tőlük öröklöttekkel is éljünk s fejleszszük azokat. Használjuk a jelent, szolgáljunk a világnak s szenteljük erőnket a hazának, mert még van számunkra is oly kérdés, melyet meg kell oldanunk.

«A mit atyáidtól örököltél, iparkodjál azt megtartani.»

A dolgozatok beküldési határideje december 1. A legjobb dolgozatok íróinak értékes könyvet tűzünk ki jutalmul.

Tanulók Lapja harmadik irodalmi pályázata.

1. Bármely tárgy értekezés. Jutalma 1 db. arany.

2. Eredeti elbeszélés, melynek tárgya az iskolai élet köréből van merítve. Jutalma 1 db. arany.

3. Fordítás bármely nyelvből. A fordítandó darabnak prózainak s a Tanulók Lapja szellemének megfelelőnek kell lenni. Jutalma 8 korona.

4. Eredeti költemény. Jutalma 8 korona.

5. Tollrajz, mely olyan képet ábrázoljon, melyet a Tanulók Lapja közölhet. A nagyságra nézve irányadó a lap egy oldala. Jutalma 8 korona.

6. A legszebben összeállított fejtörő kérdések t. i. egy számtani, földrajzi, történelmi, természettudományi, (esetleg physikai is) egy kép- vagy sakkrejtvenyvel. Szóval oly közlemény, mely a Tanulók Lapja «Fejtörő» rovatában egyszeri közlésre a legalkalmasabb. Jutalma 5 korona.

7. A legsikerültebb amateur fotográfia beküldésének egy momentzáró készüléket tűzünk ki jutalmul.

A-pályamunkák tisztán, a lapnak csak egyik

felére írva a Tanulók Lapja szerkesztőségébe bérmentve küldendők.

A pályamunkára jeligét kell írni, ugyanezen jelige egy borítékra irandó, mely boríték a szerző nevét, lakását s a pályázatra való jogosultságát igazoló czimszalagot rejtsé. Jelige nélküli pályázatokat nem veszünk figyelembe.

Lapunk azon olvasói, a kik nem előfizetői a lapnak, de tagjai olyan önképző-körnek, mely lapunkat járattja, szintén pályázhatnak a feladott themákra, de jeligés levelökben az önképző kör vezető tanárával igazolni tartoznak, hogy a nevezett önképzőkörnek valóban tagjai.

A beküldött kéziratokat vissza nem adjuk; a jutalmazandó dolgozatokon kívül azon pályamunkákat, melyeket jóknak ítélünk, a «Tanulók Lapja»-ban közölni fogjuk, a mennyire azok közlését lapunk terjedelme megengedi.

A pályázat határideje 1895. decz. 23. A később beküldött dolgozatokat nem bocsátjuk pályázatra.

egyik főhelye. A regényes fekvésű város szépségét meszetjei emelik, melyek fényes múltjának emlékei. Mi székelt itt egykor?

3. Történelmi kérdés:

Ki az az egyiptomi hadvezér, a ki 1881-ben Egyiptomban a nemzeti párt élére állt? 1882-ben hadügy-minister volt s ellenszegült az európai illetőleg az angol beavatkozásnak, 1882. szept. 13-án Tell el Kebirnél az angolok megverték, elfogták és büntetésül Ceylon szigetére internálták?

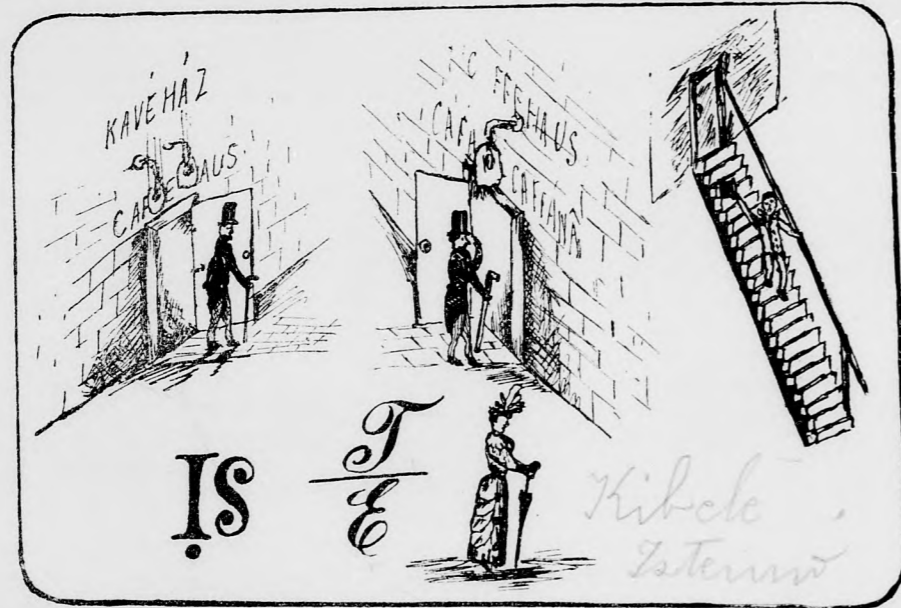
4. Természetrizai kérdés:

Melyik a pázsitfélék rendjébe tartozó növény az, a melynek bugája féldoldalú, tömött, viragai csoportosak, füzérekéi 4 viráguak?

5. Vegytani kérdés.

Melyik átlátszó, színtelen vagy színes, szép szivárvány színeket játszó üveg faj az, a mely előáll ónchlorür-gőzöknek vagy salétromsavas baryt, salétromsavas strontium és ónchlorür-keverékből fejlődő gőzöknek forró üvegre való behatása által?

6. KÉP-TALÁNY.

FEJTÖRŐ.

Császár J.-től.

1. Számítási kérdés:

Egy földbirtok négyszög alakban (abcd) terül el. A-tól BC-n át D-ig 101 km., B-től CD-n át A-ig 88 km., C-től DA-n át B-ig 106 km., D-től AB-n át C-ig 77 km. Kérdés: hány km. a távolság A B-ig, B-C-ig, C-D-ig, és D-A-ig?

2. Földrajzi kérdés:

Melyik város az, a mely Irak Adsmi persa tartományban a Sendrud mellett fekszik? A persa kereskedelem

Megfejtési határidő: november 3. A határidőn túl beérkező megfejtések nem vételnek figyelembe.

A 41-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtései: — Földrajzi kérdés: Dalmátia. — Történelmi kérdés: X. Leo pápa, a Medici családból származott. — Természetrizai kérdés: Liparit. Vegytani kérdés: Ákarból. Képtalány: Lassu víz partot mos.

Helyesen megfejtették: Ábel Elek, Telek János, Hodoly Béla, Jaszenovits István, Divéky Adorján, Halász Béla stb. Megjegyezzük e helyt, hogy nagyon sok megfejtés, melyek együvé voltak téve, elveszett.

A jutalom könyvet Divéky Adorján Lőcsén nyerte el, kinek a kiadóhivatal a könyvet megküldi.

Önképzőkörök a millenárius kiállításon.

T. olvasótársaimhoz akarok a Tanulók Lapja hasábjain egy pár szót intézni, önkökhöz s önök által hazám összes ifjúságához!

Nem akarok új ideával fellépni, csak egy régebbinek minél gyorsabb megvalósítására akarom önöket kérni s figyelmeztetni.

Bizonyára mindnyájan lelkesedéssel olvasták a «Tanulók Lapja» folyó évi 5-ik számában megjelent s «Az önképzőkörök a millenárius kiállításon» című cikket s kétségkívül mindnyájan felfogták azt a nagyszerű eszmét, mely abban kifejezve van s célját is — úgy hiszem — mindnyájan ismerik.

Csak arra kérem tehát önöket, ne hagyjuk ezen eszmét parlagon heverni, ne engedjük, hogy nyomtalanul elenyésszen, hanem teljes erőnkkel azon legyünk, hogy ez az eszme minél gyorsabban fényes diadalt arasson.

Ugy hiszem, nem tévedek, ha ezen szép eszmét a fiatal fához hasonlítom, mely, ha a kertész nem gondozza elég jól, elszárad s gyümölcsöt nem terem, mert épen a rossz kertész példáját követjük, ha ezen szép eszmét nem gondozzuk, nem ápoljuk elég buzgalommal s annak sorsára jutunk, mert az eszmének gyümölcsét sem élvezhetjük.

Kérem önöket, ne engedjük ezt megtörténni, hiszen, hogy ellenkezőt cselekedjünk, úgy sem kerül nagy fáradságunkba. Mert mi akadályoz bennünket? úgy hiszem: semmi! Tehát nem vár reánk nagy munka, csak akarunk kell, hogy az eszme valósuljon s meglesz.

A fentebb említett cikkben elő van adva az is, hogy miként kell eljárunk; kövessük azt.

Ennyiből áll az egész. Ne sajnáljuk e csekély fáradságot, midőn ily nagy czél elérése lebeg előttünk.

Azért tehát fel, kedves olvasótársaim, fel édes hazánk szeretett ifjúsága:

«Előttem a küzdés, előttem a pálya!»

N.-Kőrös, 1895. okt. 20.

Dobos László,
főgymn. 7. o. tan.

VEGYESEK.

A dévai áll. tanítóképző-intézet október 1-én ünnepelte fennállásának 25 éves jubileumát. Az emlék-ünnep műsora a következő volt: 1. Hymnus. Előadta az ifj. ének-kar. 2. Megnyitóbeszéd. Tartotta Réthi Lajos, kir. tanácsos, tanfelügyelő, az igazgató-tanács

elnöke. 3. Szövetségdal, Mozarttól. Előadta az ifj. ének-kar. 4. Emlékbeszéd (az iskola történetével), Boga Károly igazgatótól. 5. Üdvözlőbeszéd. Tartotta két, az intézetben végzett tanító. 6. Ouverture, Tankred operából. Előadta az ifj. zenekar, kísérete: zongorán Lux Miklós, és harmoniumon Keresztesi Ambrus IV. éves növendékek. 7. Alkalmi költemény, írta és szavalta Keszler Károly, orsovai áll. isk. tanító. 8. Szentelt hantok, Mosonyi Mihálytól. Előadta az ének-kar. 9. Egyveleg Bánkban operából, Erkel Ferencztől. Játszotta az ifj. zenekar. 10. Szózat. Előadta az ifj. ének-kar. — Az ünnepélyt közebed, délután pedig tornaverseny követte.

A kecskeméti állami főreáliskola f. hó 12-én tartotta első rendes ülését. Az egyes pontok a következőképen sikerültek. 1. Urban Arnold VIII. o. t., elnök gyönyörű megnyitó beszédét a kör szünni nem akaró éljennel fogadta. 2. Az utolsó ember-t (Petőfi) szavalta Maletoski Gy. VI. o. t. 3. Mazarin és uralma ez. művet, melynek szerzője Fleischer Béla VIII. o. t. Moor Lipót VIII. o. t., szellemes bírálatát után a kör jó-ra; a bírálatot a dicséretre méltatta. 4. Löwy Ödön VI. o. t., szavalata jó érdemfokozatot nyert. Ezután választmányi gyűlés volt, melyen elhatározták, hogy az «Uj Idők»-re és a «Tanulók Lapjára» előfizetnek. Azonkívül, hogy a város halhatatlan szülöttének, Katona József születésének 103-ik évfordulóját a kör díszülése ünnepli meg november 11-én; a midőn az országban is mindenütt nagy ünnepséggel ülik meg a legnagyobb magyar drámaíró születésének évfordulóját.

Bezárt iskolák. Nagyváradon a közegészségügyi bizottság, f. hó 15-én tartott rendkívüli gyűlésén a városban, különösen a tanulók közt dühöngő vörheny (scarlach) miatt elrendelte az összes iskolák bezáratását nov. 4-ig. A gyilkos betegség a nagyobb tanulók közül is megkivánta áldozatját ifj. Beczkay Lajos, a főgymn. IV. o. tanulóknak személyében. Béke lengjen porai fölött!

A dévai áll. főreáliskola «Salamon Ferencz köre» f. h. 12-én tartotta második rendes gyűlését. A tárgysorozat a következő volt: 1. Október hatodika. Várady Antrtól. Szavalta Frint Tibor 7. o. t. (elismeréssel fogadtatott el.) 2. Megemlékezés okt. 6-ról. Felolvasta Fischer F. 8. o. t. (elismeréssel.) 3. Az Aradi Golgotha. Írta és szavalta Pakots J. 8. o. t. (elismeréssel lön elfogadva és a költemény levéltárba helyezve.) 4. Emlékezés Kuthy Lajosra Téglás Béla 7. o. t.-től (helyesléssel

tudomásul vétetett.) 5. «Két koldusdiák», Mikszáth K.-tól. Ismertette Fried A. 8. o. t. (egyszerű érdemfokot nyert.) 6. A 2. számú dolgozat bírálata Téglás B. által. Erre a gyűlés feloszlott.

Pécsi felső kereskedelmi iskola okt. 20-án tartotta 3-ik önképzőköri gyűlését a következő tárgysorozattal: 1. «Váláskor» című költemény bírálása, melyet Löwy Mór 3. o. t. elvetett, azonban Bors Emil 2. oszt. tan. javítás mellett elfogadott. 2. «Temetői kép» című költemény bírálása, melyet Simon 3. o. t. és Schäffer Árpád 2. o. t. javítás mellett elfogadtak. Szerzője Kundler Ármán 2. o. t. 3. «Füstös korecsma» költemény bírálása. Hoffman Béla 3. o. t. és Kundler Ármán 2. o. t. egyhangulag elfogadták. Szerzője: Simon 3. o. t. 4. A könyvtárnok jelentése, mely szerint Jókai és Vas Gereben összes munkái a kör számára már megjöttek. 5. Bank-Bán keletkezésének viszonyai, ismertetés, tartotta Bodroghy Árpád 2. o. t. 6. Hymnus, Vörösmarty Mihálytól szavaltta Breuer Ödön 1. o. t. 7. Rab-asszony Kiss Józseftől, szavaltta Krausz Pál 2. o. t. 8. Öngyilkos, monolog Gabányitól, előadta Bodroghy Árpád. Ezzel a gyűlés véget ért.

A zombori m. kir. áll. főgymnásium «Arany János» önképzőköre szept. 14-én szombaton délután 4 órakor tartotta alakuló közgyűlését. Az ülést Major Károly tanár-elnök ur nyitotta meg egy szép beszédben buzgó munkásságra serkentve a szép számmal egybegyűlt tagokat. Majd Papp György 8. o. tan. mint korelnök vezetése alatt a kör hivatalnokainak megválasztásához fogott, meg a kandiáló bizottság ajánlása szerint, titkos szavazás után a következőképen esett meg: Ifjusági elnök: Czinkler Kálmán 8. o. t. Titkár: Schlagetter Leo 8. o. t. Főjegyző: Késmárky Béla 7. o. t. Aljegyző: Ernst Ármán 6. o. t. Főpénztáros s egyersmind a 8. oszt. pénztárnoka, Késmárky József 8. o. tan. Ellenőre Körmőczy Ernő 8. o. tan.

A sepsi-szentgyörgyi ev. ref. Székely Mikó kollegium önképzőköre folyó hó 12-én tartotta meg 2. rendes gyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Jegyzőkönyv-olvasás. 2. Bajkó Zsigmond 8. o. t. bírálta Bukovskij Géának 8. o. t.: «Berzsenyi Magyarokhoz» cz. Ódájának szép és műtani fejtegetése» cz. dolgozatát. Bíráló a művet sikerültnek mondotta, mit a kör el is fogadott. 3. Földes Gábor 8. o. t. felolvasta: Arany János «Tengeri hántás» cz. költeményéről irt tanulmányát. 4. Nagy György 7. o. t. elszavaltta: Vörösmarty «Szép Ilonka» cz. költeményét sikerült eredménnyel.

«Kosmos» műintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

5. Hinléder Ernő felolvasta az általa és Bleuer Lajos 8. o. t. által irt bírálatot Ignotusnak költeményeiről. Bírálók nem mondhatták sikerültnek e költeményeket.

A szentesi Horváth Mihály kör az aradi 13 dicső vértanu kivégeztetésének évfordulója alkalmából 1895. évi október hó 6-án délelőtt 10 órakor a főgymnasium disztermében gyászünnepélyt rendezett a következő programmal: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Elmélkedés Október 6-áról irta és felolvasta Volfinger Antal 8. o. t. 2. Okt. 6. Ábrányi Kornéltól, előadja Singer Emil 8. o. t. 4. Október 6. Stern István 8. o. tanulótól előadja Mohr Béla 8. o. t. 5. Bezáró beszéd.

A verseczi m. kir. állami főreáliskola önképzőköre f. hó 19-én alakult meg Kovalik János tanár ur elnöklete alatt. Aelnökké Fritz Jenő 8. oszt. tan; jegyzővé Lincza Livius 7. oszt. tan; titkárrá Waldherr József 8. oszt. tan; könyvtárnokká Brassován Uros 7. oszt. tan.

Szerkesztői üzenetek.

Zombor. Bizony nem mondhatjuk meg, hogy ki küldte be. Tóth J. Körmőczbánya. Ha iskolájuk képével pályázik, nagyon jól teszi. **Bergl I.** Kaposvár. Mindenesetre még ez évben megjelenik a «Vad Vadász», de hogy mikor, pontosan nem mondhatjuk meg. **Schiller B.** Kőszönjük. Örömmel látjuk Budapesten. A Kemény Zsigmond-ról szóló hosszabb tanulmányt lehetetlen decz. végén megkezdeni, mivel az év végén minden közleménynek be kell fejezve lenni. **Singer Leo.** A lap kérése miatt forduljon a kiadóhivatalhoz. **Juga J.** Ön is. **Schwartz S.** Sopron. Jól van, elküldjük. **B. J.** Debreczen. Nem vette észre a tréfa élet? A vers gördülő, de ne írjon hexameterekben, hisz azok divatja már rég megszűnt. **Alexandrinekben** verseljen, tehetsége van hozzá. **Jerzsabek I.** Brassó. 1. Igen. 2. Elég jók. A sakkalány nem jó, mert a sakknak csak 8 kockája van. 3. Egy kis türelemre van szüksége. **Kun B.** A verseket beosztottuk, csak a most közölt ciklus után kerülhet rájuk a sor. **Komáromi S.** Ez a dolgozat az öné. R. S. neve tévedésből került oda. **Hersch L. N.** Kanizsa. A kérdések közlésének idejét magunk sem mondhatjuk meg. Egyszer mikor nem is várja, megtalálja a lapban. **Leopold L.** Üdvözlét.

Kiadóhivatali üzenetek.

Tisztelettel kérjük előfizetőinket, legyenek szivesek az előfizetési összeget a kiadóhivatalba beküldve előfizetéseiket megújítani, hogy a lap szétküldésében akadály ne álljon elő.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:		SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:	
Egész évre	4 frt.	Dr. RUPP KORNÉL		Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.	
Fel évre	2 frt.	főgymnasiumi tanár.		HIRDETÉSEK	
Negyed évre	1 frt.	Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.		felvetetnek és jutányosan számíttatnak.	
Megjelenik minden vasárnap.					

Dr. SZLADITS KÁROLY.

A sub auspiciis regis, királyi kitüntetéssel doktorrá avatottak másodikát, dr. Szladits Károlyt mutatjuk be olvasóinknak.

Dr. Szladits Károly Duna-Szerdahely, Pozsony-megyében született, 1871. decz. 27-én. Atyja, ki előbb ügyvéd és szolgabíró volt, mint kir.

aljárásbíró halt meg fiatal korában, mikor a kis fiu alig volt 4¹/₂ éves, magára hagyva édes anyjával, ki vagyontalan lévén, csekély nyugdíjára volt szorulva életük fentartásában. Édes anyja csakhamar Pozsonyba költözött, a hol Szladits az elemi iskolát a gimnáziumot végezte. A pozsonyi kir. kath. főgimnáziumban járta mind a 8 osztályt s mindnyáját tiszta jelesen végezte, az érettségig pedig jelesen tette le. Már a 4. osztály óta óraadással kellett az élet-fenntartáshoz hozzájárulnia. Pozsonyban teljesen elsajátította a német nyelvet, azonkívül megtanult angolul és francziául. Nevelésére irányítólágot folyt be jó nagybátyja, Gutter János nyug. alezredes, ki mint katona, a test képzésére nagy súlyt helyezett. Megtanította őt úszni, korcsolyázni, vívni, lovagolni, s a mellett nagy gyalogutazásokat tettek együtt, így pl. bejárták gyalog Alsó-Ausztriát s az osztrák Alpsek egy jó részét. Ugyanez a nagybátyja elvitte őt nagyobb utazásokra is, vele utazta be Svájcot, déli Németországot és Párisban is időzött.

Ő tanította meg a gyorsírásra is, melyben — a Gabelsberger Markovits-féle rendszer szerint — nagy gyakorlatra tett szert és több pályadíjat is nyert. A gimnáziumban főleg az irodalmi oktatás kötötte le, sok verset is irt, melyek közül egyet a «M. Ifjuság» pályázaton meg is dícsért és közölt. Az ifjusági önképzőkörben tevékeny részt vett, a 8. osztályban titkára (= ifjusági elnöke) is volt. Passzionátus szaváló volt s mint ilyen és mint ünnepi szónok sokszor szerepelt gimnáziumi ünnepeken.

Dr. Szladits mindig hálás szeretettel gondol a kedves vén gimnáziumra (a volt Klarissza-kolostor), a hol oly kitűnő férfiak voltak tanárai, mint Pirchala Imre, Sváby Pál, Dávid István, Helmár Ágost, Dolmányi Frigyes, dr. Tóth Sándor stb.

Budapestre jöve, az egyetem jogi karára iratkozott be. A megélhetés nehéz gondjai között jött Bpestre, de csakhamar, mindjárt az első év elején egy 300 aranyforintos «Ferencz József-Erzsébet»-féle ösztöndíjat nyert el. Az egyetemen jogi tanulmányai mellett az angol és franczia művelésén felül neki látott az orosz nyelv elsajátításának. Alapvizsgálatait, valamint a három jogtudományi szigorlatot is kitüntetéssel tette le s doktori értekezését a kar egyhangulag elfogadta. Ezek alapján terjesztette fel a kar pártolólágot a királyi kitüntetésre.